

Leidraad
bewaartermijnen bij
overheidsopdrachten

Versie 2.0 / 15.04.2019

INHOUD

INLEIDING	3
1 GUNNINGSDOCUMENTEN.....	4
1.1 Voorgeschiedenis	4
1.1.1 De wetten op de Rijkscomptabiliteit	4
1.1.2 De gemeenrechtelijke verjaringsregels	4
1.2 De bewaartermijn van gunningsdocumenten onder het regime van de Wet overheidsopdrachten van 15 juni 2006 en haar uitvoeringsbesluiten	5
1.3 De bewaartermijn van gunningsdocumenten onder het regime van de Wet overheidsopdrachten van 17 juni 2016 en haar uitvoeringsbesluiten	6
1.4 Welke documenten dienen bewaard te worden?	7
2 CONTRACTUELE DOCUMENTEN.....	8
2.1 Contractuele verjaringstermijnen inzake overheidsopdrachten	8
2.1.1 De tienjarige aansprakelijkheid van architecten en aannemers	8
2.1.2 Rechtsverval bij overheidsopdrachten	9
2.2. Bewaartermijnen van contractuele documenten inzake overheidsopdrachten	10
3 DE BEWAARTERMIJN NA HET INSTELLEN VAN EEN RECHTSVORDERING	11
4 SCHEMATISCH OVERZICHT.....	12
5 BRONNEN.....	12

INLEIDING

Deze leidraad tracht – zonder exhaustief te zijn – een overzicht te geven van **de bewaartermijnen** van documenten en dossierstukken inzake overheidsopdrachten.

De bewaartermijn is de periode waarin archiefdocumenten een administratieve of juridische waarde hebben voor de administratieve entiteit of voor haar rechtsopvolger. Deze termijn vangt aan na de dynamische fase van de stukken of vanaf de eerste januari volgend op de afhandeling van de stukken. De bewaartermijn is de minimale termijn van bewaring en staat los van het feit of de archieven uiteindelijk mogen vernietigd worden of permanent moeten bewaard blijven (bij het Algemeen Rijksarchief). Het is dus een aanduiding van hoe lang de documenten door de administratieve entiteit zelf moeten worden bijgehouden.

Bij overheidsopdrachten dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen enerzijds **de gunningsdocumenten of gunningsdossiers** (de documenten met betrekking tot de plaatsingsprocedure), en anderzijds **de contractuele documenten** (de documenten die ontstaan vanaf de sluiting van de opdracht en/of die betrekking hebben op de uitvoering van die overheidsopdracht).

De bewaartermijn van de gunningsdocumenten is sinds de inwerkingtreding van de Wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen of diensten van 15 juni 2006 en haar uitvoeringsbesluiten op 1 juli 2013 duidelijk wettelijk bepaald. Sinds 30 juni 2017 geldt er evenwel een nieuw wettelijk kader voor overheidsopdrachten, dat van toepassing is op alle opdrachten die vanaf 30 juni 2017 worden bekendgemaakt of waarvoor vanaf deze datum deelnemers worden uitgenodigd om zich kandidaat te stellen of een offerte in te dienen (wanneer een bekendmaking niet verplicht is).

De bewaartermijn van de contractuele documenten daarentegen, vloeit onrechtstreeks voort uit de verjaringstermijn, meer bepaald uit de termijn waarbinnen een rechtsvordering ontvankelijk (dus niet verjaard) kan ingesteld worden. De bedoeling is om zolang de mogelijkheid bestaat dat een geschil of vordering ontstaat en ontvankelijk voor de rechter kan gebracht worden, de documenten die betrekking hebben op de relevante feiten, rechtsverhoudingen, contracten, enz. te bewaren, omdat ze nuttig (kunnen) zijn om er de eis, de verdediging of de bewijsvoering op te steunen. De rechters kunnen ook de neerlegging van het dossier bevelen. Daarom zal deze leidraad ook ingaan op de verjaring en de verjaringstermijnen.

1 GUNNINGSDOCUMENTEN

1.1 VOORGESCHIEDENIS

Onder de gelding van de Wet betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten van 24 december 1993 en haar uitvoeringsbesluiten, was de bewaartermijn van de gunningsdocumenten – net zoals die van de contractuele documenten – afhankelijk van de verjaringsregels.

1.1.1 De wetten op de Rijkscomptabiliteit

Tot 1 januari 2012 was artikel 100 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit van toepassing.

Krachtens artikel 100, eerste lid, 1° van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, waren de schuldvorderingen, waarvan de op wettelijke of reglementaire wijze bepaalde overlegging niet was geschied binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan zij waren ontstaan, verjaard.

Dit was ook zo voor vorderingen tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid. Wanneer de rechter vaststelde dat de vordering tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid tegen de overheid was ingesteld meer dan vijf jaar na de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade was ontstaan, en dat de eiser vóór het verstrijken van de termijn kennis had van de identiteit van de aansprakelijke, verklaarde hij naar recht de vordering verjaard. (Cass., 17-12-2010, C-10.0074.N)

Deze termijn was dus van toepassing op schadevergoedingsvorderingen bij gunningsdossiers. Deze schadevergoedingsvorderingen hebben immers betrekking op buitencontractuele aansprakelijkheid, vermits er hier nog geen sprake is van een contractuele band tussen de aanbestedende overheid en de kandidaat of inschrijver die meent schade geleden te hebben (door niet geselecteerd of gekozen te worden om de overheidsopdracht uit te voeren).

Zolang deze verjaringstermijn liep, diende het gunningsdossier dus bewaard te blijven.

1.1.2 De gemeenrechtelijke verjaringsregels

Vanaf 1 januari 2012 was evenwel de Wet van 16 mei 2003 *tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof* (B.S. 25 juni 2003) van toepassing.

De inwerkingtreding van deze wet werd in het verleden enkele malen uitgesteld. Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest werd de inwerkingtreding ervan uitgesteld tot 1 januari 2012 bij

//

koninklijk besluit van 4 mei 2010, houdende, voor wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, uitstel van inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof (B.S. 2-7-2010). De inwerkingtreding van de wet kon slechts tot ten laatste 1 januari 2012 uitgesteld worden (zie artikel 17 Wet van 16 mei 2003, gewijzigd bij de Wet van 23 december 2009).

De artikelen 15 en 16 van de Wet van 16 mei 2003 bepaalden dat **de verjaringsregels van het gemeen recht van toepassing waren op de gemeenschappen en de gewesten.**

De gemeenrechtelijke verjaringstermijn bedraagt in principe tien jaar. Krachtens artikel 2262bis, §1, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek (BW) verjaren alle persoonlijke rechtsvorderingen door verloop van tien jaar.

In het tweede en derde lid van artikel 2262bis, §1 BW, wordt op de tienjarige verjaringstermijn een uitzondering gemaakt voor de rechtsvorderingen tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid.

Alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaaring ervan én van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon (art. 2262bis, §1, tweede lid BW). “*Kennis krijgen van de schade*” betekent dat het benadeelde kennis heeft gekregen van het feit dat hij schade heeft geleden, maar niet dat de omvang van de schade moet gekend zijn.

Zoals hierboven aangegeven, hebben schadevergoedingsvorderingen inzake gunningsdossiers betrekking op buitencontractuele aansprakelijkheid. Bijgevolg bedroeg de verjaringstermijn inzake gunningsdossiers, vanaf 1 januari 2012, vijf jaar. Zoals vermeld in artikel 2262bis BW gaat deze termijn in op de dag dat de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaaring ervan én van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon. Dat betekent dus vanaf het moment dat de niet-geselecteerde kandidaat of de niet-gekozen inschrijver in kennis wordt gesteld van het feit dat hij niet geselecteerd of gekozen werd. Zolang deze verjaringstermijn liep, diende het gunningsdossier dus bewaard te blijven.

1.2 DE BEWAARTERMIJN VAN GUNNINGSDOCUMENTEN ONDER HET REGIME VAN DE WET OVERHEIDSOPDRACHTEN VAN 15 JUNI 2006 EN HAAR UITVOERINGSBESLUITEN

Op 1 juli 2013 trad de Wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten van 15 juni 2006 in werking, samen met haar uitvoeringsbesluiten. Met deze inwerkingtreding is het verband tussen de verjaringstermijn voor buitencontractuele aansprakelijkheid en de bewaartermijn van de gunningsdocumenten helemaal verdwenen.

Beiden moeten nu dus los van mekaar gezien worden. De bewaartermijn van gunningsdocumenten werd bepaald op tien jaar in het Koninklijk Besluit Plaatsing Overheidsopdrachten Klasse Sectoren van 15 juli

de aanbestedende overheid en de opdrachtnemer, in de praktijk komt dit vaak neer op het moment van de betekening van de goedkeuring van de offerte aan de opdrachtnemer¹. Voortaan moeten de gunningsdocumenten in ieder geval ook tot het einde van de waarborgperiode worden bewaard. De waarborgperiode is de periode tussen de voorlopige en de definitieve oplevering gedurende dewelke de opdrachtnemer instaat voor de gebreken in de uitgevoerde prestaties en de beschadigingen door normaal gebruik ervan. Dit houdt in dat vanaf het moment van de sluiting de 10-jarige bewaartermijn aanvangt en deze in ieder geval loopt tot het einde van de waarborgtermijn. Bijgevolg moet de betrokken documentatie tot en met het einde van de waarborgtermijn bewaard worden ook al zou de bewaartermijn van 10 jaar reeds verstreken zijn.

1.4 WELKE DOCUMENTEN DIENEN BEWAARD TE WORDEN?

Artikel 164, §1 Wet overheidsopdrachten 17 juni 2016 vermeldt wat minstens moet worden bewaard van overheidsopdrachten waarvan het bedrag gelijk is aan of hoger is dan de Europese drempels. Daar waar artikel 161 van het KB Plaatsing van 15 juli 2011 vermeldde dat alle documenten betreffende de gunning van de opdracht moesten worden bewaard, lijkt artikel 164, §4 van de Wet overheidsopdrachten van 17 juni 2016 dit nog iets specifieker te benaderen. Dit artikel vermeldt dat voldoende documentatie moet worden bijgehouden om de besluiten in alle stadia van de plaatsingsprocedures te kunnen motiveren, waarbij o.a. wordt verwezen naar de communicatie en eventuele onderhandelingen met ondernemers en interne beraadslagingen.

Wat men dient te bewaren zijn: alle documenten die betrekking hebben op de opdracht, zoals *(opgelet, deze opsomming is maar bij wijze van voorbeeld en dus geenszins uitputtend !!!)*: de beslissing tot het plaatsen van de opdracht, het bijzonder bestek, de aankondiging, de uitnodiging tot de indiening van offertes, alle aanvragen tot deelneming (ook de niet-geselecteerde), alle ingediende offertes (ook van de niet-gekozen inschrijvers), de gemotiveerde selectiebeslissing, het gunningsverslag, de gemotiveerde gunningsbeslissing, de informatie aan de deelnemers, de sluitingsbrief, het vastleggingsdossier, documenten inzake marktonderzoek en klantenbevraging en alle briefwisseling met betrekking tot de procedure.

Wat aanvragen tot deelneming en offertes betreft, dienen alle bijlagen te worden bewaard. Deze bijlagen zijn doorgaans geïnventariseerd en de bedoeling van de kandidaat of inschrijver is ermee aan te tonen dat hij voldoet aan de selectiecriteria, de gunningscriteria en de technische voorschriften van de opdrachtdocumenten. Het lijkt evenwel niet noodzakelijk dat overbodige brochures en achtergrondinformatie die niets te maken hebben met de gestelde selectie- en gunningscriteria gedurende tien jaar bewaard blijven. Toch is het aan te raden om ze ten minste te bewaren tot na het verstrijken van de verhaalmogelijkheden cfr. de Rechtsbeschermingswet.

---

¹ Artikel 95 van het KB Plaatsing van 18 april 2017 vermeldt voor een opdracht die geplaatst wordt via een mededingingsprocedure met onderhandeling of een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking 3 verschillende sluitingsmogelijkheden: ofwel o.g.v. briefwisseling volgens handelsgebruiken (in geval van een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking; ofwel door de kennisgeving aan de opdrachtnemer van de goedkeuring van zijn offerte zoals eventueel gewijzigd na onderhandelingen en/of verbeterd in toepassing van artikel 34 KB Plaatsing; ofwel door de ondertekening van een overeenkomst door de partijen.

2 CONTRACTUELE DOCUMENTEN

Omdat de overheidsopdrachtenregelgeving niets bepaalt over de bewaartermijn van de contractuele documenten, vloeit deze, zoals hierboven reeds gezegd, onrechtstreeks voort uit de verjaringstermijn, meer bepaald de termijn waarbinnen een rechtsvordering ontvankelijk (dus niet verjaard) kan ingesteld worden. De bedoeling is om zolang de mogelijkheid bestaat dat een geschil of vordering ontstaat en ontvankelijk voor de rechter kan gebracht worden, de documenten die op de betrokken feiten, rechtsverhoudingen, contracten, enz. betrekking hebben te bewaren, omdat ze nuttig (kunnen) zijn om er de eis, de verdediging of de bewijsvoering op te steunen. De rechters kunnen ook de neerlegging van het dossier bevelen.

2.1 CONTRACTUELE VERJARINGSTERMIJNEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN

2.1.1 De tienjarige aansprakelijkheid van architecten en aannemers

Artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt: *“Indien een gebouw dat tegen vaste prijs is opgericht, geheel of gedeeltelijk teniet gaat door een gebrek in de bouw, zelfs door de ongeschiktheid van de grond, zijn de architect en de aannemer daarvoor gedurende tien jaar aansprakelijk.”*

Artikel 2270 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt: *“Na verloop van tien jaren zijn architecten en aannemers ontslagen van hun aansprakelijkheid met betrekking tot de grote werken die zij hebben uitgevoerd.”*

Na de oplevering van het bouwwerk kunnen de architect en de aannemer nog gedurende tien jaar aansprakelijk gesteld worden voor ernstige gebreken. Het moet dan wel gaan om een gebouw of een groot werk (bijvoorbeeld de renovatie van een dak). Kleine werken (plaatsen van vloertegels, de bepleistering van een kamer, binnenafwerking...) vallen niet onder die waarborg. Het moet ook gaan om een ernstig gebrek dat de stevigheid van een gebouw of een van zijn hoofdbestanddelen aantast (gebreken in de fundamenteën, zwakte van betonnen vloer, belangrijke waterinsijpeling via het dak, zeer ernstige barsten in de muren). Kleine barsten in de binnenmuren, barsten in de vloer, slechte kwaliteit van de gevelstenen wanneer de schade slechts oppervlakkig is, deuren die scheef trekken... vallen niet onder die aansprakelijkheid.

De aansprakelijkheid van de architect is evenwel beperkt tot de conceptiefouten of fouten in de controle van het werk, terwijl de aannemer aansprakelijk is voor de uitvoering van zijn werk. Ook een technisch adviseur of een adviesbureau dat bijvoorbeeld een stabiliteitsstudie heeft gemaakt kan op basis hiervan worden aangesproken, evenals de bouwpromotor.

De tienjarige aansprakelijkheid geldt zowel voor de onderaannemer als voor de hoofdaannemer.

De aansprakelijkheidstermijn vervalt tien jaar na de oplevering. In principe is dat de definitieve oplevering, maar contractueel kan worden overeengekomen dat die termijn een aanvang neemt bij de voorlopige oplevering (wat het geval is bij overheidsopdrachten, zie hierna). Het gaat ook om een echte vervaltermijn die niet wordt onderbroken of gestopt door een aangetekende brief of een procedure in kort geding waarbij een deskundige wordt aangesteld. Alleen een dagvaarding ten gronde stopt die termijn.

Wanneer de dagvaarding haar oorsprong vindt in feiten of omstandigheden die zijn opgedoken tijdens de waarborgperiode, moet deze op straffe van rechtsverval worden betekend uiterlijk **dertig maanden** na het verstrijken van de waarborgperiode. Indien het opstellen van een proces-verbaal niet is opgelegd, neemt de termijn een aanvang vanaf de definitieve oplevering (artikel 73, §2 KB Uitvoering).

In geval de overheid en de opdrachtnemer besprekingen hebben gevoerd over het voorwerp van het geschil en de beslissing van de overheid minder dan drie maanden vóór het verstrijken of helemaal niet binnen deze termijn werd betekend, wordt de termijn verlengd tot op het einde van de derde maand die volgt op deze van de betekening van de beslissing (artikel 73, §3 KB Uitvoering).

Met 'besprekingen' wordt bedoeld: het overleg dat gaande is tussen overheid en opdrachtnemer om tot een vergelijk over de vordering te komen. Eenvoudige vragen van de overheid tot nadere toelichting van de vordering kunnen niet als onderhandelingen of besprekingen worden beschouwd. Ook als de opdrachtnemer al op de hoogte is gebracht van de beslissing van de overheid over zijn vordering en hij verder blijft aandringen, dan kan een antwoord dat het eerder ingenomen standpunt louter bevestigt, evenmin gelden als besprekingen.

Wanneer de vordering van de opdrachtnemer tegen de aanbestedende overheid haar oorsprong vindt in feiten of omstandigheden zoals bedoeld in artikel 54 of artikel 38/11 van het KB Uitvoering van 14 januari 2013,² moet de dagvaarding voorafgegaan zijn door een schriftelijke melding en aanvraag binnen de termijnen voorgeschreven in de artikelen 52 en 53 of in de artikelen 38/14, 38/15 en 38/16 zoals gewijzigd door het KB van 22 juni 2017, van het KB Uitvoering van 14 januari 2013. Zo niet is de rechtsvordering vervallen (zie artikel 73, §1, KB Uitvoering).

2.2. BEWAARTERMIJNEN VAN CONTRACTUELE DOCUMENTEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN

De bewaartermijn van contractuele documenten inzake bouwwerken hangt samen met de tienjarige aansprakelijkheid van de aannemer en de architect (zie punt 2.1.1. hierboven) en bedraagt dus tien jaar vanaf de voorlopige oplevering.

De bewaartermijn van contractuele documenten bij overheidsopdrachten voor kleine werken, voor leveringen en voor diensten bedraagt dertig maanden na de betekening van het proces-verbaal van de voorlopige oplevering. Voor feiten of omstandigheden die zich voordoen tijdens de waarborgperiode bedraagt de bewaartermijn dertig maanden na het verstrijken van de waarborgperiode. Dit volgt uit artikel 73 van het KB Uitvoering (zie punt 2.1.2. hierboven).

Aangezien artikel 73 KB Uitvoering niet spreekt over vorderingen die kunnen worden ingesteld door aanbestedende overheden en vorderingen ook betrekking kunnen hebben op andere situaties dan de 10 jarige aansprakelijkheid voor bouwwerken, zal ook de verjaringstermijn van 10 jaar voor persoonlijke rechtsvorderingen (artikel 2262 bis, §1, 1ste lid BW) in sommige gevallen van toepassing zijn.

---

² Zoals gewijzigd door het KB van 22 juni 2017 (feiten of fouten van het bestuur) en artikel 56 of artikel 38/9 zoals gewijzigd door het KB van 22 juni 2017 (onvoorzienbare omstandigheden).

4 SCHEMATISCH OVERZICHT

	Overheidsopdrachten <u>vóór</u> 30/6/2017	Overheidsopdrachten <u>na</u> 30/6/2017	
	Overheidsopdrachten	Overheidsopdrachten waarvan de raming $\geq$ 30.000 euro	Overheidsopdrachten waarvan de raming $<$ 30.000 euro
Gunningsdocumenten	10 jaar vanaf de gunningsdatum	10 jaar vanaf de sluitingsdatum én in ieder geval tot het einde van de waarborgperiode	10 jaar vanaf de opeisbaarheid van het recht (concreet: vanaf de aanvaarding van de factuur of vanaf het sluiten van de overeenkomst)
Contractuele documenten	10 jaar vanaf de opeisbaarheid van het recht	10 jaar vanaf de opeisbaarheid van het recht	

5 BRONNEN

- Koninklijk Besluit van 17 juli 1991 houdende de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit (B.S. 21-8-1991)
- Arrest van het Hof van Cassatie van 17-12-2010, rolnr. C-10.0074.N)
- Wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof (B.S. 25-6-2003)
- Koninklijk Besluit van 4 mei 2010 houdende, voor wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, uitstel van inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof (B.S. 2-7-2010)
- Artikel 2262bis, §1 van het Burgerlijk Wetboek
- Wet van 10 januari 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de Verjaring (B.S. 17-7-1998)
- "Recente Ontwikkelingen inzake de bevrijdende verjaring in het burgerlijk recht", Van Oevelen (R.W. 2000-2001, nr.39, p. 1433 e.v.)
- Artikel 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek
- Wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016
- Koninklijk besluit van 15 juli 2011 betreffende de plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren
- Koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken, gewijzigd door het Koninklijk besluit van 22 juni 2017
- Koninklijk besluit van 25 juni 2017 betreffende de plaatsing en de algemene uitvoeringsregels van de concessieovereenkomsten
- Wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten